

Mødet mandag den 8. september 1952 kl. 9¹⁵.**Dagsordenens punkt 5:****Grønlands fremtidige statsretlige stilling.**

Formanden indledede med at udtale, at Augo Lyngge havde foreslået dette spørgsmål drøftet i landsrådssamlingen, men på et senere tidspunkt var formanden også fra statsministeriet blevet anmodet om at forelægge det pågældende spørgsmål for landsrådet.

Formanden udtalte derefter:

Som det vil være medlemmerne bekendt, udtalte Grønlandskommissionen i sin betænkning 2. bind, side 36, at det må anses for meget ønskeligt, om forfatningskommissionen ville overveje i sit forslag til en revision af grundloven at optage en paragraf, der giver den almindelige lovgivningsmagt kompetence til at ordne Grønlands statsretlige forhold.

I overensstemmelse hermed har forfatningskommissionen drøftet spørgsmålet om en eventuel ændring af Grønlands statsretlige stilling derved, at landet gøres til en ligestillet del af det danske rige med repræsentation i rigsdagen.

Den påtænkte ændring i Grønlands statsretlige stilling mener kommissionen vil kunne gennemføres ved, at det i grundloven fastslås, at denne er gældende også for Grønland, og at Grønland følgelig skal være repræsenteret i rigsdagen. Forfatningskommissionen henleder dog samtidig opmærksomheden på, at der er visse af grundlovens paragraffer, som af praktiske grunde må fraviges for Grønlands vedkommende, hvilket f. eks. er tilfældet forsåvidt angår nogle af grundlovens bestemmelser vedrørende retsplejen. Jeg kan således nævne, at bestemmelsen i grundlovens § 78 om, at en anholdt inden 24 timer skal stilles for en dommer, naturligvis ikke kan gennemføres heroppe. Det samme gælder bestemmelsen i grundlovens § 72 om nævningesager samt i § 71 om dommeres uafsættelighed.

Den danske regering har bemyndiget mig til at forelægge landsrådet til betænkning et af forfatningskommissionen udarbejdet forslag om, at der i den kommende grundlov indføres en bestemmelse, der for fremtiden sikrer Grønland repræsentanter på rigsdagen.

Dette forslag er omdelt til medlemmerne, men forinden forslaget stilles under debat, vil jeg gerne fremkomme med nogle enkelte bemærkninger.

Såfremt den nævnte grundlovsændring vedtages, vil der rejse sig forskellige praktiske vanskeligheder i forbindelse med valgmoden for de eventuelle grønlandske rigsdagsmedlemmers vedkommende. Hvis de pågældende skal vælges ved direkte valg, må det påregnes, at det ikke vil være muligt under alle forhold at gennemføre opløsningsvalg i Grønland blot nogenlunde samtidig med valgene i Danmark, og hvis der f. eks. indtræder opløsning om vinteren, vil det i praksis kunne frembyde uoverstigelige vanskeligheder at sende medlemmer fra Grønland til Danmark umiddelbart efter et nyt valg. Forfatnings-